

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 32/12
V Lucemburku dne 22. března 2012

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-12/11
Denise McDonagh v. Ryanair Ltd

Podle generálního advokáta Y. Bota je letecký dopravce povinen poskytnout péči cestujícím, jejichž let byl zrušen z důvodu takových mimořádných okolností, jako je uzavření vzdušného prostoru v důsledku erupce sopky Eyjafjallajökull

Unijní právo nestanoví žádné implicitní osvobození od této povinnosti poskytnutí péče cestujícím (ubytování, strava, občerstvení) ani žádné implicitní omezení této povinnosti z časového nebo finančního hlediska.

V případě zrušení letu je letecký dopravce na základě unijního práva¹ povinen poskytnout cestujícím pomoc a náhradu škody. V souvislosti s povinností poskytnutí pomoci a za účelem uspokojení bezprostředních potřeb cestujících musí letecký dopravce přiměřeně k čekací době bezplatně poskytnout občerstvení, stravu, popřípadě ubytování v hotelu, přepravu mezi letištěm a místem ubytování, jakož i prostředky komunikace se třetími osobami. Letecký dopravce je povinen tuto povinnost splnit dokonce i v případě, že zrušení letu je způsobeno mimořádnými okolnostmi, to znamená okolnostmi, kterým by nebylo možné zabránit, ani kdyby byla přijata všechna přiměřená opatření. Naproti tomu povinnosti náhrady škody se může dopravce vyhnout, pokud je s to prokázat, že zrušení letu bylo způsobeno takovými okolnostmi.

V důsledku erupce islandské sopky Eyjafjallajökull byl v době od 15. do 23. dubna 2010 uzavřen vzdušný prostor větší části severní Evropy – včetně irského a britského vzdušného prostoru – z důvodu rizika vyplývajícího z mračna sopečného popela. Poté byl v době do 17. května 2010 ojediněle a přerušovaně uzavírán vzdušný prostor několika členských států, z nichž odlétala a do nichž přilétala letecká společnost Ryanair.

Denise McDonagh byla mezi cestujícími, jejichž let na trase Faro-Dublin s předpokládaným odletem dne 17. dubna 2010 byl zrušen v důsledku sopečné erupce. Lety mezi Irskem a kontinentální Evropou začaly opět létat až 22. dubna 2010 a D. McDonagh se mohla konečně vrátit do Irska dne 24. dubna 2010. Domnívá se, že jí Ryanair neposkytl nezbytnou pomoc a že je tato letecká společnost povinna zaplatit jí náhradu nebo odškodnění ve výši přibližně 1130 eur, což je částka, která odpovídá jejím nákladům na stravu, nákup občerstvení, ubytování a přepravu.

Podstatou otázek položených Soudnímu dvoru ze strany Dublin Metropolitan District Court (Irsko), kterému byl spor předložen, je, zda uzavření vzdušného prostoru v důsledku sopečné erupce spadá do působnosti pojmu „mimořádné okolnosti“ a zakládá leteckému dopravci povinnost poskytnutí péče cestujícím, nebo zda spadá do kategorie, která překračuje rámec mimořádných okolností a umožňuje osvobodit tohoto dopravce od povinnosti poskytnutí péče cestujícím. Mimoto je za těchto okolností Soudní dvůr vyzván, aby rozhodl zejména o otázce, zda musí být povinnost poskytnutí péče omezena z finančního nebo časového hlediska.

Generální advokát Yves Bot nejprve připomněl, že pojem „mimořádné okolnosti“ není v unijním právu definován. Dále uvedl, že jeho dosah je třeba určit s přihlédnutím k obvyklému smyslu daného výrazu v běžném jazyce, ke kontextu, ve kterém je použit, a k cíli, který sleduje právní

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů (Úř. věst. L 46, s.1; Zvl. vyd. 07/08, s. 10).

úprava, jejíž je součástí. V běžné mluvě tento pojem označuje všechny okolnosti, nad nimiž nemá letecký dopravce žádnou kontrolu. Jedná se totiž o událost, která není vlastní běžnému výkonu činnosti leteckého dopravce a z důvodu své povahy či původu se vymyká jeho účinné kontrole. Generální advokát měl za to, že všechny události, které odpovídají těmto kritériím, musí spadat do působnosti téhož pojmu a že nemůže být ponechán prostor pro specifickou kategorii „zvláště mimořádných“ událostí, v jejímž rámci by byl letecký dopravce od svých povinností zcela osvobozen.

Tato analýza je potvrzena jak cílem sledovaným unijně právními předpisy v této oblasti, kterým je vysoká úroveň ochrany cestujících v letecké dopravě, tak i kontextem, do něhož tyto právní předpisy náleží a který se vyznačuje obzvláštní zranitelností cestujících, kteří uvíznou na letišti z důvodu mimořádných okolností.

Podle generálního advokáta měl unijní zákonodárce právě z tohoto důvodu za to, že na rozdíl od povinnosti náhrady škody, která přísluší leteckému dopravci a která se neuplatní, pokud tento dopravce prokáže, že let byl zrušen v důsledku mimořádných okolností, kterým nebylo možno zabránit, musí být povinnost poskytnutí péče zachována bez ohledu na událost, která vedla ke zrušení letu, a na to, zda je letecký dopravce za tuto událost případně odpovědný. V tomto ohledu měl generální advokát za to, že poskytnutí péče cestujícím v letecké dopravě je ještě důležitější a prvořadější, pokud byl jejich let zrušen z důvodu sopečné erupce, v jejímž důsledku byl uzavřen vzdušný prostor několika členských států, a to po dobu několika dnů, čímž byli někteří cestující nuceni zůstat na letišti a často daleko od svého domova a čekat na znovuotevření tohoto vzdušného prostoru.

V důsledku toho dospěl generální advokát k závěru, že takové okolnosti, jako je uzavření vzdušného prostoru v důsledku sopečné erupce, představují „mimořádné okolnosti“ ve smyslu unijního práva.

Kromě toho generální advokát poté, co připomněl, že evropská právní úprava neobsahuje žádné implicitní omezení povinnosti poskytnutí péče cestujícím z časového nebo finančního hlediska, vysvětlil, že se ukazuje, že poskytnutí péče je obzvláště důležité, pokud dojde k mimořádným okolnostem, které přetrvávají v čase. Právě v případě, že je doba čekání způsobeného zrušením letu zvláště dlouhá, je nezbytné dbát na to, aby byl cestujícímu v letecké dopravě, jehož let byl zrušen, umožněn přístup k produktům a službám prvořadé potřeby, a to po celou dobu čekání. V důsledku omezení povinnosti poskytnutí péče by byla evropská právní úprava zbavena části svého užitečného účinku, jelikož by se dotyční cestující v letecké dopravě po uplynutí několika dnů ocitli ponechání vlastnímu osudu.

V důsledku tohoto závěru nelze podle generálního advokáta zpochybnit platnost evropské právní úpravy zejména z hlediska zásad proporcionality a zákazu diskriminace. Povinnost poskytnutí péče příslušející leteckým dopravcům se nejeví jako nepřiměřená zejména v rozsahu, v němž jsou tito dopravci oprávněni promítnout způsobené náklady do cen letenek. Tato praxe již byla ostatně uplatňována společností Ryanair, která v dubnu roku 2011 zavedla zvláštní poplatek za účelem krytí nákladů, které vynaložila v souvislosti s povinností poskytnutí péče cestujícím, jejichž let byl zrušen v důsledku erupce islandské sopky.

Podle generálního advokáta není povinnost poskytnutí péče ani v rozporu s obecnou zásadou zákazu diskriminace, neboť jednotlivé způsoby dopravy nejsou zaměnitelné, pokud jde o podmínky jejich užívání. Situace podniků působících v odvětví provozu každého z těchto způsobů dopravy tudíž nejsou srovnatelné. Kromě toho v oblasti letecké dopravy se cestující postižení zrušením nebo významným zpožděním letu nacházejí v situaci objektivně odlišné od situace cestujících užívajících jiné dopravní prostředky v případě událostí téže povahy.

V důsledku toho generální advokát navrhl, aby Soudní dvůr rozhodl, že evropské právní předpisy neobsahují žádné implicitní osvobození od povinnosti poskytnutí péče cestujícím, jejichž let byl zrušen v důsledku mimořádných okolností, ani žádné implicitní omezení této povinnosti. V důsledku tohoto závěru nelze zpochybnit platnost těchto předpisů.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106